

**ІНСТИТУТ ЗАКОНОДАВСТВА
ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ**

**РЕФЕРАТИВНИЙ ОГЛЯД
ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА**

Випуск 17

(січень – березень 2010 р.)

Київ – 2010

УДК 341:061.1ЄС

ББК 67.412(4)

Р45

СЕРІЯ «РЕФЕРАТИВНИЙ ОГЛЯД ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА»

*Серію рекомендовано до друку Вченою радою Інституту законодавства
Верховної Ради України (Протокол № 9 від 26 жовтня 2006 р.)*

За загальною редакцією В. О. Зайчука,
Керівника Апарату Верховної Ради України,
академіка АПН України

Р45 **Реферативний** огляд європейського права / За заг. ред. В.О. Зайчука. –
Вип. 17. – К., 2010. – 62 с.

ISBN 966-7024-95-4

Серію «Реферативний огляд європейського права» підготовлено Інститутом законодавства Верховної Ради України з метою оперативного системного інформування державних органів, наукових установ та громадськості щодо прийняття європейських законодавчих актів, розвитку європейської правової доктрини та судової практики ЄС.

Серію розраховано на народних депутатів України, депутатів місцевих рад, працівників секретаріатів комітетів і фракцій Верховної Ради України, помічників-консультантів народних депутатів України, а також фахівців, які працюють у сфері адаптації національного законодавства до норм європейського права.

УДК 341:061.1ЄС

ББК 67.412(4)

РЕЗЮМЕ ЗБІРНИКА

У першому розділі огляду подаються анотації новоухвалених актів Ради Європи. Зокрема, у першому кварталі 2010 року увагу Ради Європи було зосереджено на питаннях боротьби з корупцією в судовій владі, дискримінацією за гендерною ознакою, окремих аспектах пробації, міграційної політики у Європі тощо.

Окремі рекомендації ПАРС покликані сприяти забезпеченню ефективності судового розгляду скарг за Європейською конвенцією з прав людини.

Другий розділ містить анотації директив, регламентів та рішень інституцій Європейського Союзу, а також інших документів ЄС, що були прийняті у цей період. Значну увагу було приділено вдосконаленню правового регулювання авіаційної безпеки та захисту морських суден від піратських атак.

Третій розділ збірника присвячено судовій практиці Європейського суду з прав людини за скаргами проти України. За січень – березень 2010 року Європейський суд з прав людини ухвалив 17 рішень (16 – англійською та 1 – французькою мовами) за скаргами громадян України на порушення прав на справедливий судовий розгляд, що здебільшого стосувалися невиконання рішень національних судів та затягування судових розглядів.

Четвертий розділ огляду містить резюме матеріалів про іспанське головування в ЄС, кадрові зміни в Європейській Комісії, а також нову ініціативу ЄС «Атлантична стратегія». Крім того, у розділі також представлені результати законотворчої діяльності Європейського Парламенту.

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК ОСНОВНИХ АБРЕВІАТУР ТА ТЕРМІНІВ.....	8
I. АКТИ РАДИ ЄВРОПИ	10
ДОКУМЕНТИ ПАРЛАМЕНТСЬКОЇ АСАМБЛЕЇ.....	10
<i>Резолюція 1703 (2010) від 27 січня 2010 року «Про корупцію в судовій системі».....</i>	<i>10</i>
<i>Резолюція 1705 (2010) від 27 січня 2010 року «Прохідні пороги та інші риси виборчих систем, що впливають на репрезентативність парламентів у державах – членах Ради Європи».....</i>	<i>11</i>
<i>Резолюція 1706 (2010) від 27 січня 2010 року «Про зростання участі жінок у політичному житті через виборчу систему» .</i>	<i>12</i>
<i>Резолюція 1707 (2010) від 28 січня 2010 року «Про затримання шукачів притулку та нелегальних мігрантів у Європі».....</i>	<i>13</i>
<i>Рекомендація 1896 (2010) від 27 січня 2010 року «Про корупцію в судовій системі»</i>	<i>13</i>
<i>Рекомендація 1897 (2010) від 27 січня 2010 року «Повага до свободи ЗМІ».....</i>	<i>14</i>
<i>Рекомендація 1898 (2010) від 27 січня 2010 року «Прохідні пороги та інші риси виборчих систем, що впливають на репрезентативність парламентів у державах – членах Ради Європи».....</i>	<i>15</i>
<i>Рекомендація 1899 (2010) від 27 січня 2010 року «Про зростання участі жінок у політичному житті через виборчу систему»</i>	<i>15</i>
<i>Рекомендація 1900 (2010) від 28 січня 2010 року «Про затримання шукачів притулку та нелегальних мігрантів у Європі»</i>	<i>16</i>
ДОКУМЕНТИ КОМІТЕТУ МІНІСТРІВ	17
<i>Рекомендація CM/Rec(2010)1 від 20 січня 2010 р. «Про Правила Ради Європи щодо пробації»</i>	<i>17</i>
<i>Рекомендація CM/Rec(2010)3 від 24 лютого 2010 р. «Про ефективні засоби скорочення надмірної тривалості судового провадження»</i>	<i>18</i>
<i>Рекомендація CM/Rec(2010)5 від 31 березня 2010 р. «Про заходи щодо боротьби з дискримінацією за ознаками сексуальної орієнтації та гендерної ідентичності»</i>	<i>19</i>

<i>Рекомендація СМ/Rec(2010)6 від 31 березня 2010 р. «Про належне управління в системі охорони здоров'я»</i>	20
II. ЗАКОНОДАВСТВО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ	22
<i>Рекомендація Комісії від 13 січня 2010 року щодо безпечного обміну електронними даними між державами-членами для перевірки єдиності водійських карток, які вони видають (2010/19/Євросоюз)</i>	22
<i>Регламент Комісії (Євросоюз) № 72/2010 від 26 січня 2010 року, що встановлює процедури проведення інспекцій Співтовариства у сфері авіаційної безпеки</i>	22
<i>Рішення Ради від 25 лютого 2010 року про створення Постійного комітету з оперативної співпраці з питань внутрішньої безпеки (2010/131/Євросоюз)</i>	23
<i>Регламент Комісії (Євросоюз) № 185/2010 від 4 березня 2010 року, що встановлює детальні заходи з імплементації спільних основних стандартів авіаційної безпеки</i>	23
<i>Рекомендація Комісії від 11 березня 2010 року про заходи із самозахисту та запобігання піратству і озброєним пограбуванням суден (2010/159/Євросоюз)</i>	24
<i>Регламент Комісії (Євросоюз) № 216/2010 від 15 березня 2010 року про впровадження Регламенту (ЄС) № 862/2007 Європейського Парламенту та Ради про статистику Співтовариства щодо міграції та міжнародного захисту стосовно визначення категорій підстав для видачі дозволу на проживання</i>	24
<i>Директива Ради 2010/24/Євросоюз від 16 березня 2010 року стосовно взаємодопомоги у відшкодуванні збитків за позовами, що пов'язані з податками, митом та іншими заходами</i>	25
<i>Рішення Комісії від 19 березня 2010 року про гармонізовані умови використання радіочастот для послуг мобільного зв'язку на борту суден (послуги мобільного зв'язку на судах) в Європейському Союзі (2010/166/ЄС)</i>	26
<i>Регламент Комісії (Євросоюз) № 255/2010 від 25 березня 2010 року, що встановлює спільні правила управління потоком повітряного руху</i>	26
<i>Рішення № 283/2010/Євросоюз Європейського Парламенту та Ради від 25 березня 2010 року про створення Європейського</i>	

<i>інструменту мікрофінансування «Прогрес» для працевлаштування і соціального включення.....</i>	<i>27</i>
III. ПРАКТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ ЗА СКАРГАМИ ПРОТИ УКРАЇНИ	28
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «БАЙСАКОВ та інші проти України» від 18 лютого 2010 р. (заява № 54131/08).....</i>	<i>28</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ГАВАЖУК проти України» від 18 лютого 2010 р. (заява № 17650/02)</i>	<i>29</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ГАРКАВИЙ проти України» від 18 лютого 2010 р. (заява № 25978/07).....</i>	<i>32</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ГУРИНЕНКО проти України» від 18 лютого 2010 р. (заява № 37246/04).....</i>	<i>34</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ЄЛЄНА ІВАНОВА проти України» від 18 лютого 2010 р. (заява № 4640/04).....</i>	<i>36</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «МИКУЛИН проти України» від 18 лютого 2010 р. (заява № 35187/04).....</i>	<i>37</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «МИРОНЕНКО проти України» від 18 лютого 2010 р. (заява № 15938/02).....</i>	<i>39</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «НІКІФОРЕНКО проти України» від 18 лютого 2010 р. (заява № 14613/03).....</i>	<i>41</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ПРЕКРАСНИЙ проти України» від 18 лютого 2010 р. (заява № 33697/04).....</i>	<i>42</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ПУЗАН проти України» від 18 лютого 2010 р. (заява № 51243/08)</i>	<i>44</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «РОСТУНОВА проти України» від 18 лютого 2010 р. (заява № 20165/04).....</i>	<i>45</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «УДОВІК проти України» від 18 лютого 2010 р. (заява № 39855/04)</i>	<i>47</i>

<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ХАЛАК проти України» від 18 лютого 2010 р. (заява № 39028/04).....</i>	<i>48</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ЧЕСНЯК проти України» від 18 лютого 2010 р. (заява № 1809/03).....</i>	<i>49</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ЧУБАКОВА проти України» від 18 лютого 2010 р. (заява № 17674/05)</i>	<i>51</i>
<i>Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ШАЛІМОВ проти України» від 4 березня 2010 р. (заява № 20808/02).....</i>	<i>52</i>
IV. РОЗВИТОК ДОКТРИНИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА.....	55
<i>Кадрові зміни в Європейській Комісії.....</i>	<i>55</i>
<i>Іспанія виступає за спільну стратегію щодо електромобілів .</i>	<i>55</i>
<i>Нова ініціатива Європейського Союзу – «Атлантична стратегія».....</i>	<i>56</i>
<i>Іспанське головування в ЄС</i>	<i>57</i>
<i>Депутати Європейського Парламенту виступають за подовження тривалості декретної відпустки.....</i>	<i>59</i>
<i>Зміцнення відносин ЄС з країнами Чорноморського регіону</i>	<i>60</i>
<i>Щодо нового законодавства ЄС у газовій сфері</i>	<i>60</i>

ПЕРЕЛІК ОСНОВНИХ АБРЕВІАТУР ТА ТЕРМІНІВ

Договір ЄС – Договір про заснування Європейського Співтовариства.

Євратом – Європейське Співтовариство з атомної енергії.

Європейська Рада – міждержавна складова Європейського Союзу, до якої входять глави держав чи урядів країн – членів ЄС та Голова Європейської Комісії. Європейська Рада збирається щонайменше двічі на рік під головуванням керівника держави чи уряду держави-члена, що головує в Раді.

Європейське Співтовариство (Співтовариство) – засноване згідно з Римським договором 1957 р. З 1993 р. цей термін було витіснено із загального вжитку терміном «Європейський Союз», тепер він застосовується для позначення міждержавного об'єднання держав-членів, які утворюють Європейський Союз.

Європейський суд – Європейський суд з прав людини.

Європейські Співтовариства – Європейське Співтовариство з Атомної Енергії, Європейське Співтовариство з вугілля та сталі, а також Європейське Економічне Співтовариство. Внаслідок їх злиття у 1967 р. цими трьома Співтовариствами керують єдині інституції, тому часто їх узагальнено називають «Європейське Співтовариство». Відколи у 2002 р. Європейське Співтовариство з вугілля та сталі припинило існування, фактично залишилося два Європейських Співтовариства.

ЄЕП – Європейський економічний простір.

ЄП – Європейський Парламент. Одна з п'яти інституцій (разом із Радою, Комісією, Судом та Рахунковою палатою) Європейського Співтовариства. Є асамблеєю представників держав – членів ЄС, обирається прямим загальним голосуванням.

ЄПС – Європейська політика сусідства.

ЄПБО – Європейська політика безпеки та оборони.

ЄС – Європейський Союз. Заснований згідно з Договором про Європейський Союз 1993 р. (інші назви – Маастрихтський договір, Договір про ЄС або ДЄС).

КМ (Комітет міністрів) – Комітет міністрів Ради Європи.

Комісія (Європейська Комісія) – одна з п'яти інституцій Європейського Співтовариства.

НАТО – Організація Північноатлантичного договору.

ОЕСР – Організація економічного співробітництва та розвитку.

ПАРЄ – Парламентська асамблея Ради Європи.

Рада (Рада ЄС) – одна з п'яти інституцій Європейського Співтовариства.

РБ ООН – Рада Безпеки Організації Об'єднаних Націй.

РЄ – Рада Європи.

СЕР – Світова енергетична рада.

СЄД – Серія Європейських Договорів Ради Європи.

СЗБП – Спільна зовнішня та безпекова політика («другий стовп» Європейського Союзу).

СОТ – Світова організація торгівлі.

Суд ЄС – Суд Європейських Співтовариств. Одна з п'яти інституцій Європейського Співтовариства.

«Тройка» (ЄС) – складається з держави-члена, яка головує в Раді, держави-члена, яка головувала попередні шість місяців та держави-члена, яка головуватиме наступні шість місяців. Термін походить від назви старовинної руської запряжки з трьох коней.

ЮВС – співпраця у сфері юстиції та внутрішніх справ (ЮВС) (Частина VI Договору ЄС), що разом з Європейськими Співтовариствами й спільною зовнішньою та безпековою політикою (СЗБП) є одним із «трьох стовпів» підвалин «архітектури» об'єднаної Європи, визначених Договором ЄС. Основною метою співпраці у сфері ЮВС є практичне втілення принципу вільного пересування осіб.

I. АКТИ РАДИ ЄВРОПИ

ДОКУМЕНТИ ПАРЛАМЕНТСЬКОЇ АСАМБЛЕЇ

Резолюція 1703 (2010) від 27 січня 2010 року «Про корупцію в судовій системі»

Resolution 1703 (2010) Judicial corruption

Цим документом Парламентська асамблея наголошує, що викорінення корупції є набагато складнішим завданням, ніж його попередження та обумовлює важливість боротьби з ознаками корупції, особливо в таких країнах, як Вірменія, Болгарія, Хорватія, Грузія, Колишня Югославська Республіка Македонія. Парламентарі закликають владу цих держав вжити рішучих заходів для відновлення довіри громадськості до судової системи.

ПАРЄ підкреслює необхідність мінімізувати ризик виникнення корупції в судовій системі. Зокрема, переглянути повноваження суддів, прокурорів, всіх суб'єктів процесу здійснення правосуддя, вдосконалити професійні вимоги щодо них, забезпечити спеціальну перепідготовку, а також запровадити ефективні механізми моніторингу в цій сфері. Реалізацію цих завдань важливо належним чином забезпечити матеріальними та іншими ресурсами.

Крім того, державам-членам слід розробити дієві механізми боротьби з корупцією і безкарністю, у тому числі запровадити механізм підзвітності суддів та прокурорів. Асамблея вважає, що недоторканність співробітників судових органів не має бути перешкодою у провадженні справи проти них.

Також ПАРЄ заохочує всі держави – члени РЄ до підписання та ратифікації Кримінальної і Цивільної конвенцій про боротьбу з корупцією.

Резолюція 1705 (2010) від 27 січня 2010 року «Прохідні порогоги та інші риси виборчих систем, що впливають на репрезентативність парламентів у державах – членах Ради Європи»

Resolution 1705(2010) Thresholds and other features of electoral systems which have an impact on representativity of parliaments in Council of Europe member states

Парламентська асамблея наголошує, що головним принципом сучасної демократії є право всіх громадян бути представленими в процесі прийняття політичних рішень.

Асамблея висловлює визнання наполегливої роботи Європейської комісії за демократію через право (Венеціанської комісії) і схвалює результати Форуму за майбутнє демократії, присвяченого виборчим системам (м. Київ, 2009 р.).

У зв'язку з цим парламентарі закликають держави – члени РЄ:

- зробити внесок у вкорінення загального визнання принципів, що відповідно до демократичних стандартів визначають вибори як «вільні і чесні» в будь-якій європейській державі незалежно від типу виборчої системи;

- забезпечити здорове демократичне середовище на основі повної поваги до основних свобод, зокрема свободи зібрань, свободи вираження поглядів тощо;

- розглянути можливість запровадження норм щодо зниження прохідного порогу, якщо він є більшим, ніж 3%, і зняття інших перешкод, у т.ч. фінансових;

- забезпечити збалансованість доступу чоловіків і жінок до виборчих органів, у т.ч. шляхом застосування тимчасових заходів квотування, враховуючи позитивний європейський досвід;

- розглянути можливість надання права іммігрантам, які є законними резидентами, голосувати на регіональних та місцевих виборах;

- удосконалити законодавство щодо реалізації політичними партіями демократичних внутрішньопартійних принципів;

- забезпечити демократичність норм, що регулюють виборчі кампанії, зокрема – фінансування, фінансову звітність партій і кандидатів, їхній доступ до медіа та інформації, систему оскаржень

і звернень, що забезпечуватиме швидку процедуру вирішення суперечок;

- удосконалювати процедури голосування з метою запровадження різних форм електронного голосування, включаючи дистанційне електронне голосування;

- забезпечити демократичність правил роботи виборчих комісій, методів призначення їх складу;

- виконувати Декларацію ООН про принципи міжнародного спостереження за виборами.

Асамблея також закликає політичні партії держав – членів РЄ:

- дотримуватися Кодексу належної поведінки для політичних партій, особливо в питаннях внутрішньопартійної демократії, прозорості та підзвітності;

- прийняти ряд справедливих і прозорих правил щодо:

- а) відбору, призначення кандидатів на посади та заміщення вакантних посад в органах, що обираються, і особливо заохочувати до цього молодих людей, інвалідів, іммігрантів та осіб, що належать до меншин;

- б) фінансування виборчих кампаній;

- в) чесної поведінки під час виборчих кампаній.

Також ПАРЄ запрошує членів парламентських делегацій Асамблеї до активної участі в реалізації положень цієї резолюції.

Резолюція 1706 (2010) від 27 січня 2010 року «Про зростання участі жінок у політичному житті через виборчу систему»

Resolution 1706 (2010) Increasing women's representation in politics through the electoral system

Цією резолюцією Парламентська асамблея звертає увагу на недостатню представленість жінок у політиці, що вважається загрозою для легітимності демократичних держав та дотримання прав людини.

Тому Асамблея закликає держави-члени вжити необхідних заходів щодо виправлення цієї ситуації шляхом запровадження нових підходів до розуміння проблеми, застосування позитивної дискримінації у рамках виборчої системи та проведення реформи

законодавства. Зокрема, пропонується: введення квот для жінок за списками політичних партій (у країнах з пропорційною виборчою системою) або застосування принципу «одна жінка – один чоловік» (у країнах з мажоритарною виборчою системою або системою відносної більшості).

Парламентарі вважають, що слід провадити активну інформаційно-освітню діяльність, направлену на відмову від гендерних стереотипів.

Резолюція 1707 (2010) від 28 січня 2010 року «Про затримання шукачів притулку та нелегальних мігрантів у Європі»

Resolution 1707 (2010) The detention of asylum seekers and irregular migrants in Europe

У цьому документі ПАРЄ висловлює глибоку стурбованість збільшенням кількості затриманих осіб, які шукають притулку, та нелегальних мігрантів і закликає держави-члени до виконання міжнародних зобов'язань у сфері забезпечення прав людини та прав біженців щодо зазначених категорій осіб.

При цьому Асамблея визначає 10 керівних принципів щодо законності утримання під вартою мігрантів і шукачів притулку, а також висуває 15 європейських правил, які визначають мінімальні стандарти умов утримання під вартою цих категорій осіб, що мають бути гарантовані державами-членами і прийняті Комітетом міністрів як Європейські норми.

Крім того, ПАРЄ закликала держави-члени до використання альтернатив утриманню під вартою, наприклад, розміщення у спеціальних установах, звільнення під заставу/поруку або електронний моніторинг.

Рекомендація 1896 (2010) від 27 січня 2010 року «Про корупцію в судовій системі»

Recommendation 1896 (2010) Judicial corruption

Парламентська асамблея занепокоєна корумпованістю судової та правоохоронної систем і вважає подолання корупції одним з пріоритетних завдань РЄ, оскільки вона сприяє безкарності і становить загрозу верховенству права та плюралістичній демократії.

З метою викорінення корупції Асамблея пропонує Комітету міністрів переглянути раніше прийняті рекомендації стосовно ролі та відповідальності суддів і прокурорів, розробити Модельний кодекс поведінки для працівників судової системи на основі чинного Модельного кодексу поведінки державного службовця та закликає надати Європейській хартії про статус суддів широкого застосування.

Рекомендація 1897 (2010) від 27 січня 2010 року «Повага до свободи ЗМІ»

Recommendation 1897 (2010) Respect for media freedom

Цією рекомендацією Парламентська асамблея, посилаючись на Резолюцію 1535 (2007) «Про загрози життю і свободі вираження думки журналістів», закликає держави-члени до забезпечення більшої поваги до свободи преси та безпеки журналістів.

Асамблея пропонує переглянути національне законодавство з метою забезпечення антитерористичних заходів. Поважаючи свободу преси, парламентарі підтверджують, що дискредитаційні закони не повинні застосовуватися щодо критичних та іронічних коментарів у пресі, а також закликає уряди забезпечити справедливий і рівний доступ всіх політичних партій і кандидатів до ЗМІ напередодні виборів.

ПАРЄ також закликала Комітет міністрів посприяти державам-членам у навчанні співробітників правоохоронних органів з дотримання норм та принципів свободи преси з метою захисту журналістів. Крім того, Асамблея звернулася до Генерального секретаря Ради Європи з пропозицією виділити ресурси, необхідні для регулярного збирання інформації щодо порушення свободи преси, аналізу цієї інформації по кожній країні окремо і розповсюдження її серед урядів держав-членів.

Рекомендація 1898 (2010) від 27 січня 2010 року «Прохідні пороги та інші риси виборчих систем, що впливають на репрезентативність парламентів у державах – членах Ради Європи»

Recommendation 1898 (2010) Thresholds and other features of electoral systems which have an impact on representativity of parliaments in Council of Europe member states

Парламентська асамблея вважає, що прохідні пороги та інші особливості виборчих систем істотно впливають на репрезентативність парламентів у державах – членах Ради Європи.

Посилаючись на свої попередні резолюції і рекомендації щодо різних аспектів виборчого процесу, Асамблея закликає до загального визнання принципів, що відповідно до демократичних стандартів визначають вибори як «вільні і чесні» в будь-якій європейській державі незалежно від типу виборчої системи.

Парламентарі висловлюють прагнення до створення найбільшої у світі «вільної і чесної виборчої зони».

У зв'язку з цим Асамблея рекомендує Комітету міністрів сприяти проведенню подальших виборчих реформ, зокрема щодо:

- діяльності виборчих комісій;
- прохідних порогів і будь-яких інших перепон, які могли б перешкоджати невеликим партіям та незалежним кандидатам мати доступ до виборчих органів;
- рівного доступу до виборчих органів жінок та осіб, які належать до меншин і вразливих груп населення;
- фінансування виборчої кампанії;
- процедури голосування;
- спостереження за виборами.

Рекомендація 1899 (2010) від 27 січня 2010 року «Про зростання участі жінок у політичному житті через виборчу систему»

Recommendation 1899(2010) Increasing women's representation in politics through the electoral system

Цим документом Парламентська асамблея привертає увагу до проблеми забезпечення гендерної рівності, зокрема необхідності більшої представленості жінок у політичному житті. Асамблея

закликала держави-члени вжити дієвих заходів з реформування виборчої системи, введення квот для жінок або винайдення інших шляхів забезпечення більш активної участі жінок у цій сфері.

Крім того, Асамблея рекомендує Комітету міністрів розглянути питання розробки додаткового протоколу до Європейської конвенції з прав людини з метою закріплення у ньому права рівності чоловіків і жінок так само, як і необхідності виключення випадків позитивної дискримінації для менш представленої статі.

Рекомендація 1900 (2010) від 28 січня 2010 року «Про затримання шукачів притулку та нелегальних мігрантів у Європі»

Recommendation 1900 (2010) The detention of asylum seekers and irregular migrants in Europe

Парламентська асамблея, посилаючись на свою Резолюцію 1707 (2010), наголошує на необхідності створення нового постійного комітету експертів з питань вивчення проблем надання притулку біженцям та рекомендує Комітету міністрів:

- підготувати Європейські норми щодо мінімальних стандартів умов утримання під вартою шукачів притулку та нелегальних мігрантів;

- створити консультативний орган для подальшого вивчення 10 керівних принципів щодо законності утримання під вартою цих категорій осіб;

- вивчити питання про альтернативи утриманню під вартою мігрантів і шукачів притулку та підготувати відповідні рекомендації державам-членам.

ДОКУМЕНТИ КОМІТЕТУ МІНІСТРІВ

Рекомендація CM/Rec(2010)1 від 20 січня 2010 р. «Про Правила Ради Європи щодо пробації»

Recommendation CM/Rec(2010)1 of the Committee of Ministers to member states on the Council of Europe Probation Rules

Цей документ прийнятий Комітетом міністрів з метою узагальнення та перегляду положень ряду актів РЄ щодо застосування пробації, як заходу, альтернативного ув'язненню, в системі мір покарання правопорушників. КМ вбачає мету пробації в забезпеченні справедливого кримінального правосуддя, скорочення кількості ув'язнених та зміцненні громадської безпеки шляхом попередження та зменшення ризику вчинення правопорушень.

Комітет міністрів рекомендує урядам держав – членів РЄ у практичній діяльності та при розробці законодавства керуватися принципами та положеннями, викладеними у Правилах Ради Європи щодо пробації, забезпечити ознайомлення з ними широкого кола фахівців (правоохоронців, суддів, працівників служби пробації, системи виконання покарань, журналістів, ін.), у т.ч. шляхом спеціального навчання.

Ці Правила націлені на належну організацію роботи агенцій, що працюють у системі пробації – державних установ, неурядових та приватних організацій, оскільки їхня ефективна робота суттєво сприяє зменшенню кількості ув'язнених. Структура документа містить вісім розділів (визначення; основні принципи; організація роботи та персонал; підзвітність і співпраця з іншими органами та агенціями; пробаційна робота; процедура нагляду (супервізії) за клієнтами пробації; процедура розгляду скарг щодо проведення пробації, інспекція, моніторинг; інші види роботи в рамках пробації; дослідження та робота із засобами масової інформації) та глосарій термінів.

Рекомендація CM/Rec(2010)2 від 3 лютого 2010 р. «Про деінституціоналізацію та життя дітей з вадами здоров'я у громадах»

Recommendation CM/Rec(2010)2 of the Committee of Ministers to member states on deinstitutionalisation and community living of children with disabilities

Цим документом Комітет міністрів наголошує на зобов'язаннях держав – членів Ради Європи щодо повного дотримання положень Конвенції ООН про права дитини. Зокрема, підкреслюється, що у процесі реалізації державної політики у сфері захисту дітей першочергову увагу слід приділяти якнайкращому забезпеченню їхніх інтересів, особливо це має стосуватися дітей з вадами здоров'я.

КМ вважає необхідними докорінні зміни у сприйнятті інвалідів, а також запровадження недискримінаційних та інклюзивних моделей практичної роботи з такими дітьми. У зв'язку з цим КМ рекомендує урядам держав – членів РЄ невідкладно вжити усіх необхідних законодавчих, адміністративних та інших заходів з метою здійснення заміни інституційних форм догляду дітей-інвалідів послугами на основі громад.

Ця Рекомендація містить Додаток, в якому йдеться про засади та базові міжнародно визнані принципи забезпечення прав дітей-інвалідів, особливості здійснення деінституціоналізації та перехідні заходи на національному рівні, альтернативи інституційним формам опіки, координацію дій органів влади та громади з надання якісних послуг, необхідність залучення дітей-інвалідів та їхніх родин як зацікавлених сторін у процес прийняття рішень щодо послуг, яких вони потребують.

Рекомендація CM/Rec(2010)3 від 24 лютого 2010 р. «Про ефективні засоби скорочення надмірної тривалості судового провадження»

Recommendation CM/Rec(2010)3 of the Committee of Ministers to member states on effective remedies for excessive length of proceedings

Цим документом Комітет міністрів наголошує на тому, що порушення статті 6 Європейської конвенції з прав людини, яка закріплює право на справедливий і публічний розгляд судового позову протягом розумного строку незалежним і безстороннім

судом, є системною проблемою для багатьох держав – членів Ради Європи. Відповідно ця проблема становить загрозу дотримання принципів верховенства права та безперешкодного доступу до правосуддя.

У зв'язку з цим висловлено переконання в тому, що держави – члени РЄ повинні запровадити ряд спеціальних засобів щодо скорочення надмірної тривалості судових процедур, що, на їхню думку, значно сприятиме поліпшенню захисту прав людини, ефективності дії норм згаданої конвенції та зменшенню кількості звернень до Європейського суду з прав людини.

Зокрема, КМ рекомендує урядам держав – членів РЄ забезпечити чітке унормування положень, що стосуватимуться:

тривалості всіх стадій процедур;

механізмів визначення ризику того, що процедура може стати порівняно тривалішою за звичайну;

вимоги визнавати порушення норми ст. 6 Конвенції з прав людини у випадку, коли воно дійсно має місце;

суми грошової компенсації за надмірну тривалість процедур, яка могла би бути співмірною з тією, що виплачується за рішенням Європейського суду з прав людини;

запровадження інших форм компенсації шкоди та ін.

Ця рекомендація супроводжується настановами з належної практики у цій сфері, рекомендованими до вивчення та практичного застосування відповідними державними органами.

Рекомендація CM/Rec(2010)5 від 31 березня 2010 р. «Про заходи щодо боротьби з дискримінацією за ознаками сексуальної орієнтації та гендерної ідентичності»

Recommendation CM/Rec(2010)5 of the Committee of Ministers to member states on measures to combat discrimination on grounds of sexual orientation or gender identity

Цим документом Комітет міністрів привертає увагу до проблеми дискримінації по відношенню до осіб з нетрадиційною сексуальною орієнтацією – геїв, лесбіянок, бісексуалів і трансвеститів. Підкреслюється, що ця проблема існує, незважаючи на те, що міжнародні стандарти захисту прав людини, закріплені у багатьох міжнародних правових актах, включаючи Європейську

конвенцію з прав людини, передбачають рівні права для будь-яких осіб без виключення.

У зв'язку з цим КМ рекомендує державам-членам здійснити ревізію законодавчих норм та заходів з метою запобігання та подолання прямої та непрямой дискримінації (у т.ч. за багатьма ознаками одночасно), включаючи посилення відповідальності, сприяти толерантному ставленню до цих осіб, поширювати інформацію про засоби захисту прав жертв дискримінаційного ставлення.

Ця Рекомендація містить Додаток, в якому зазначається, що законодавство та практика держав повинні базуватися на визнанні прав цієї категорії осіб на життя, безпеку та захист від насильства, свободу об'єднуватися, повагу до приватного та сімейного життя, працевлаштування, освіту, охорону здоров'я, житло, заняття спортом, притулок, тощо. Крім цього зазначається, що національні правозахисні структури мають бути уповноважені захищати осіб від проявів дискримінації за ознаками сексуальної орієнтації та гендерної самоідентифікації.

Рекомендація CM/Rec(2010)6 від 31 березня 2010 р. «Про належне управління в системі охорони здоров'я»

Recommendation CM/Rec(2010)6 of the Committee of Ministers to member states on good governance in health systems

З метою застосування принципів належного управління як в державному так і в приватному секторах системи охорони здоров'я і на всіх рівнях управління (національному, регіональному та місцевому), що має важливе значення для запобігання конфліктам, забезпечення стабільності, сприяння економічному і соціальному прогресу Комітет міністрів рекомендує державам-членам вжити належних заходів для забезпечення ефективного управління охорони здоров'я, що заснована на:

- фундаментальних цінностях прав людини, верховенстві закону та демократії;
- принципах, підкріплених системою охорони здоров'я, таких, як універсальність, солідарність і справедливість;
- принципах належного управління для державних службовців: прозорість, підзвітність, дієвість, ефективність і якість;

– забезпеченні того, щоб ці цінності і принципи мали практичне застосування в системи охорони здоров'я, включаючи освіту, навчання та контроль.

КМ також занепокоєний корумпованістю судової та правоохоронної систем і вважає подолання корупції одним із пріоритетних завдань РЄ, оскільки вона сприяє безкарності і становить загрозу верховенству права та плюралістичній демократії. Саме з метою викорінення корупції, він пропонує переглянути раніше прийняті рекомендації стосовно ролі та відповідальності суддів і прокурорів, розробити Модельний кодекс поведінки для працівників судової системи на основі чинного Модельного кодексу поведінки державного службовця та закликає надати Європейській хартії про статус суддів широкого застосування.

При цьому КМ рекомендує вжити належних заходів щодо реалізації положень, які містяться в додатках до цієї рекомендації, зокрема щодо загальних норм поведінки (додаток I), моніторингу управління в сфері охорони здоров'я (додаток II) або, наприклад, показники оцінювання належного управління (матриця).

II. ЗАКОНОДАВСТВО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Рекомендація Комісії від 13 січня 2010 року щодо безпечного обміну електронними даними між державами-членами для перевірки єдиності водійських карток, які вони видають (2010/19/Євросоюз)

Commission Recommendation of 13 January 2010 on the secure exchange of electronic data between Member States to check the uniqueness of driver cards that they issue (2010/19/EU)

На виконання Регламенту Ради (ЄЕС) № 3821/85 від 20 грудня 1985 року на вимогу водія держави-члени можуть видавати водійські картки за місцем постійного проживання водія.

Цим документом Комісія рекомендує державам-членам для безпечного електронного обміну інформацією під час перевірки справжності виданих карток використовувати систему повідомлень ТАСНОнет (TASNOnet). Держави-члени можуть також, за взаємною домовленістю, використовувати аналогічні безпечні системи передачі повідомлень згідно з мінімальними вимогами, встановленими у Додатку I до Рекомендації, а також дотримуватися при цьому процедури, встановленої у Додатку II до цього документа.

Комісія також закликає держави-члени повідомити про заходи, вжиті відповідно до Рекомендації, до 30 червня 2010 р.

Регламент Комісії (Євросоюз) № 72/2010 від 26 січня 2010 року, що встановлює процедури проведення інспекцій Співтовариства у сфері авіаційної безпеки

Commission Regulation (EU) No 72/2010 of 26 January 2010 laying down procedures for conducting Commission inspections in the field of aviation security

Цим Регламентом встановлюються процедури та загальні вимоги щодо проведення інспекцій Співтовариства з метою здійснення моніторингу застосування державами-членами Регламенту (ЄС) № 300/2008 від 11 березня 2008 року про спільні правила у сфері безпеки цивільної авіації.

Інспекції поширюються на компетентні органи держав-членів, а також на відібрані аеропорти, операторів та юридичних осіб, що застосовують стандарти авіаційної безпеки. Інспекції мають

здійснюватися у прозорий, ефективний, гармонізований та послідовний спосіб.

Регламент набирає чинності на 20-й день з дати його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Рішення Ради від 25 лютого 2010 року про створення Постійного комітету з оперативної співпраці з питань внутрішньої безпеки (2010/131/Євросоюз)

Council Decision of 25 February 2010 on setting up the Standing Committee on operational cooperation on internal security (2010/131/EU)

Цим Рішенням, відповідно до статті 71 Договору ЄС, у рамках Ради створюється Постійний комітет з оперативної співпраці з питань внутрішньої безпеки, метою якого є сприяння, підтримування та зміцнення координації оперативної діяльності органів внутрішньої безпеки держав-членів.

Без шкоди для повноважень компетентних органів, зазначених у статті 5 Рішення, Комітет сприяє і забезпечує ефективну оперативну співпрацю і координацію згідно з Договором ЄС, включаючи сфери поліційної і митної співпраці, а також контроль і захист зовнішніх кордонів.

Рішення вступає в дію з дня його прийняття.

Регламент Комісії (Євросоюз) № 185/2010 від 4 березня 2010 року, що встановлює детальні заходи з імплементації спільних основних стандартів авіаційної безпеки

Commission Regulation (EU) No 185/2010 of 4 March 2010 laying down detailed measures for the implementation of the common basic standards on aviation security

Цей Регламент встановлює детальні заходи з імплементації спільних основних стандартів із забезпечення безпеки цивільної авіації для запобігання актам незаконного втручання, які можуть порушити безпеку цивільної авіації та загальні заходи, що супроводжують ці спільні основні стандарти.

Такі стандарти включають, зокрема, вимоги щодо планування аеропортів, контроль доступу, перевірку осіб, які не є пасажирами, та їх багажу, перевірку транспортних засобів.

Регламент набирає чинності на 20-й день з дати його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу» та застосовуватиметься з 29 квітня 2010 р.

Рекомендація Комісії від 11 березня 2010 року про заходи із самозахисту та запобігання піратству і озброєним пограбуванням суден (2010/159/Євросоюз)

Commission Recommendation of 11 March 2010 on measures for self-protection and the prevention of piracy and armed robbery against ships (2010/159/EU)

Цей документ розроблено на основі аналізу та вивченої практики піратських атак в Аденській затоці для забезпечення ефективного та узгодженого застосування державами – членами ЄС превентивних заходів щодо загроз, з якими можуть стикнутися судна під час піратських атак та озброєних пограбувань.

У рекомендації прописані загальні заходи, що мають вживати судна та екіпажі держав-членів, а також особливі заходи стосовно узбережжя Сомалі. Ці заходи включають загальне планування курсування суден у зоні підвищеного ризику нападу піратів та дії при транзиті цією територією.

Вчинено в Брюсселі 11 березня 2010 р.

Регламент Комісії (Євросоюз) № 216/2010 від 15 березня 2010 року про впровадження Регламенту (ЄС) № 862/2007 Європейського Парламенту та Ради про статистику Співтовариства щодо міграції та міжнародного захисту стосовно визначення категорій підстав для видачі дозволу на проживання

Commission Regulation (EU) No 216/2010 of 15 March 2010 implementing Regulation (EC) No 862/2007 of the European Parliament and of the Council on Community statistics on migration and international protection, as regards the definitions of categories of the reasons for the residence permits

Цим Регламентом встановлюються категорії підстав для видачі дозволу на проживання, передбаченого у Регламенті (ЄС) № 862/2007.

Документ включає чотири категорії підстав для видачі дозволу на проживання:

- підстави, пов'язані зі складом або возз'єднанням сім'ї (поширюються на дітей, подружжя, інших членів родини);
- підстави, пов'язані з навчанням та освітою (поширюються на студентів);
- підстави, пов'язані з трудовою діяльністю (поширюються на висококваліфікованих працівників, дослідників, сезонних робітників);
- інші підстави (міжнародний захист, лише проживання тощо).

Регламент набирає чинності на 20-й день з дати його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу»

Директива Ради 2010/24/Євросоюз від 16 березня 2010 року стосовно взаємодопомоги у відшкодуванні збитків за позовами, що пов'язані з податками, митом та іншими заходами

Council Directive 2010/24/EU of 16 March 2010 concerning mutual assistance for the recovery of claims relating to taxes, duties and other measures

Ця Директива встановлює правила, згідно з якими держави-члени мають надавати допомогу у відшкодуванні збитків у будь-якій державі-члені за будь-яким позовом, що порушується в іншій державі-члені.

Директива застосовується до позовів, що стосуються зборів, мита та інших видів стягнень, перелічених у статті 2 цієї Директиви, зокрема, всіх видів податків і мита, що стягуються будь-якою державою-членом чи від її імені або від імені її територіальних чи адміністративних органів влади (включаючи місцеві), або від імені ЄС.

Цією Директивою з 1 січня 2012 р. скасовується Директива 2008/55/ЄС.

Документ набирає чинності на 20-й день з дати його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

Рішення Комісії від 19 березня 2010 року про гармонізовані умови використання радіочастот для послуг мобільного зв'язку на борту суден (послуги мобільного зв'язку на суднах) в Європейському Союзі (2010/166/ЄС)

Commission Decision of 19 March 2010 on harmonised conditions of use of radio spectrum for mobile communication services on board vessels (MCV services) in the European Union (2010/166/EC)

Метою цього Рішення є гармонізація технічних умов для доступного та ефективного використання діапазону радіочастот у 900 та 1 800 МГц для систем мобільного зв'язку на борту суден в територіальному морі Європейського Союзу.

Зокрема, система, що надає послуги мобільного зв'язку на борту судна, не повинна використовуватися ближче, ніж 2-і морські милі від базової лінії, визначеної у Конвенції ООН з морського права. Крім цього, між 2-а та 12-а морськими милями від базової лінії має використовуватися лише стаціонарна антена суден.

Регламент Комісії (Євросоюз) № 255/2010 від 25 березня 2010 року, що встановлює спільні правила управління потоком повітряного руху

Commission Regulation (EU) No 255/2010 of 25 March 2010 laying down common rules on air traffic flow management

Цей Регламент встановлює вимоги щодо управління потоком повітряного руху для оптимізації роботи Європейської мережі з управління повітряним рухом. Зокрема, він встановлює обов'язки держав-членів, операторів повітряного руху, керівних органів аеропортів, що сприятиме належному цілодобовому функціонуванню системи управління потоком повітряного руху в ЄС.

Регламент набирає чинності на 20-й день з дати його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу» та застосовуватиметься з 26 вересня 2011 р.

Рішення № 283/2010/Євросоюз Європейського Парламенту та Ради від 25 березня 2010 року про створення Європейського інструменту мікрофінансування «Прогрес» для працевлаштування і соціального включення

Decision No 283/2010/EU of the European Parliament and of the Council of 25 March 2010 establishing a European Progress Microfinance Facility for employment and social inclusion

Цим Рішенням запроваджується Європейський інструмент мікрофінансування «Прогрес», спрямований на досягнення цілей працевлаштування та соціального включення.

Його метою є забезпечення ресурсів Союзу для підвищення доступності механізмів мікрофінансування для:

- осіб, які втратили чи ризикують втратити роботу, мають труднощі, пов'язані зі входженням чи повторним входженням до ринку праці;
- осіб, які постали перед загрозою соціального виключення, або уразливих груп осіб, які перебувають у найменш сприятливому становищі з огляду на доступ до звичайного кредитного ринку та які бажають почати чи далі розвивати власне мікропідприємство, включаючи самозайнятність;
- мікропідприємств, зокрема тих, що працевлаштовують осіб, перелічених вище.

Це Рішення набирає чинності з наступного дня після його опублікування в «Офіційному віснику Європейського Союзу».

ІІІ. ПРАКТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ ЗА СКАРГАМИ ПРОТИ УКРАЇНИ

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «БАЙСАКОВ¹ та інші проти України» від 18 лютого 2010 р. (заява № 54131/08)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF BAYSAKOV AND OTHERS v. UKRAINE of 18 February 2010 (Application no. 54131/08)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, зокрема:

ст. 2 «Право на життя»;

ст. 3 «Заборона катування»;

ст. 6 «Право на справедливий судовий розгляд»;

ст. 13 «Право на ефективний засіб правого захисту».

Обставини справи

Заявниками у справі виступили громадяни Казахстану – Єсентай Дарібаєвіч Байсаков, Жумабай Дарібаєвіч Байсаков, Арман Владімірович Жекебаєв та Сергей Леонідовіч Горбенко.

Наприкінці 2002 р. заявники виїхали з Казахстану, як стверджується, через політичне переслідування з боку органів влади. У 2005 р. вони оселилися в Україні.

Чотирма окремими рішеннями від 28 березня 2006 р. Державний комітет України у справах національностей та міграції надав заявникам статус біженців, вважаючи, що існує ризик політичного переслідування заявників у Казахстані за їхню діяльність у 2001-2002 рр. Зокрема, заявники брали активну участь у діяльності опозиційної партії «Демократичний вибір Казахстану», лідерів якої було заарештовано. Казахська влада порушила кримінальні справи проти заявників за різними звинуваченнями – від таємної змови до вбивства, тому вони змушені були залишити країну.

У вересні 2007 р., квітні та травні 2008 р. Генеральна прокуратура Республіки Казахстан звернулася із чотирма запитами про екстрадицію заявників з огляду на порушені проти них кримінальні справи за тяжкі злочини.

¹ Тут і далі всі імена, по батькові та прізвища заявників у справах транслітеровано відповідно до їх написання в оригіналах рішень англійською мовою.

19 та 21 травня 2008 р. Генеральний прокурор висунув протест на рішення Державного комітету України у справах національностей та релігії (раніше міграції) від 28 березня 2006 р. для перегляду та його подальшого скасування.

30 травня 2008 р. Комітет відхилив протест і підтвердив своє попереднє рішення.

17 червня 2008 р. Генеральний прокурор подав дві адміністративні скарги до районного адміністративного суду м. Києва для скасування рішення Комітету. 24 листопада 2008 р. суд відхилив скаргу прокурора. 22 січня 2009 р. Київський апеляційний адміністративний суд підтримав рішення суду першої інстанції.

11 лютого 2009 р. Генеральна прокуратура України подала касаційну скаргу до Вищого адміністративного суду, однак рішення невідоме.

12 листопада 2008 р. заявники у справі звернулися до Європейського суду з прав людини зі скаргою, зокрема, на порушення права на справедливий судовий розгляд.

Рішення суду

Суд одностайно визнав скарги за ст. 3, 6 та 13 Конвенції прийнятними, відхиливши решту скарг, і відзначив, що у разі екстрадиції заявників до Казахстану будуть порушені положення ст. 13 Конвенції. Суд також зазначив, що немає потреби розглядати скаргу щодо порушення ст. 6.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ГАВАЖУК проти України» від 18 лютого 2010 р. (заява № 17650/02)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF GAVAZHUK v. UKRAINE of 18 February 2010 (Application no. 17650/02)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, зокрема:

ст. 5 (1) (с) «Право на свободу та особисту недоторканність»;

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд».

Обставини справи

Заявник у справі – Борис Михайлович Гаважук – наразі відбуває покарання у Бердичівській виправній колонії № 70 Житомирської області.

4 листопада 1998 р. заступник прокурора м. Чернівці розпочав слідство за фактом вбивства громадянки С.

2 вересня 1999 р. заявника було заарештовано за підозрою у вбивстві. 4 вересня 1999 р. прокурор м. Чернівці вирішив залишити заявника під вартою на час розслідування.

7 вересня 1999 р. заявнику та гр. В. було пред'явлено обвинувачення за фактом вбивства з обтяжуючими обставинами.

18 жовтня 1999 р. термін досудового утримання заявника під вартою було продовжено до трьох місяців. 23 листопада 1999 р. слідство було завершено, і заявник разом з адвокатом отримали доступ до матеріалів справи.

28 січня 2000 р. справу було передано до Чернівецького обласного суду, 4 лютого 2000 р. суд отримав документи. 25 лютого 2000 р. суд призначив проведення додаткового слідства та зобов'язав утримувати заявника під арештом. 6 березня 2000 р. прокуратура отримала матеріали справи і 9 березня 2000 р. відновила слідство.

13 березня 2000 р. Чернівецька обласна прокуратура подовжила термін перебування заявника під вартою до п'яти місяців через неможливість завершити слідство.

15 травня 2000 р. слідство було завершено, матеріали передані заявнику і його адвокату, які вони вивчали до 5 червня 2000 р. 22 червня 2000 р. справу було передано до суду. 19 вересня 2000 р. справу знову було відправлено для проведення додаткового слідства, а досудовий превентивний захід щодо заявника не змінено.

10 жовтня 2000 р. Чернівецька обласна прокуратура подовжила термін ув'язнення заявника до шести місяців, а 25 жовтня 2000 р. до дев'яти місяців.

28 листопада 2000 р. слідство було завершено, заявник отримав матеріали справи і в той самий день розглянув їх. 22 грудня 2000 р.

справу було передано до суду, але 12 січня 2001 р. заступник прокурора вилучив справу із суду і поновив слідство.

18 січня 2001 р. заявника повідомили про завершення слідства та висунення йому обвинувачення за приховування злочину. 26 січня 2001 р. він отримав доступ до матеріалів справи.

1 лютого 2001 р. справу було передано до суду, але 14 березня суд знову призначив додаткове слідство, залишивши заявника під арештом.

29 березня 2001 р. слідство завершилося, заявнику надано копію документів про висунення обвинувачення у вбивстві з обтяжуючими обставинами та пограбуванні. 17 квітня 2001 р. прокуратура забрала справу на доопрацювання і поновила слідство, того ж дня було висунуто обвинувачення. 16 травня 2001 р. заявника поінформували про завершення слідства.

У ході слідства адвокат заявника тричі звертався до прокуратури з клопотанням про завершення провадження, наголошуючи на відсутності складу злочину у діях заявника, але вони були відхилені.

26 червня 2001 р. заявника було визнано винним у вбивстві з обтяжуючими обставинами та засуджено до 12 років ув'язнення.

Заявник звернувся із касаційною скаргою щодо неправильної оцінки фактів та порушення його процедурних прав у ході проведення слідства та суду. 25 вересня 2001 р. Верховний Суд України відхилив скаргу заявника як необґрунтовану.

28 вересня 2001 р. заявник звернувся до Європейського суду з прав людини зі скаргою, зокрема, на незаконність його досудового утримання під арештом.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 5 (1) (с) Конвенції щодо незаконного утримання заявника під вартою і зобов'язав Україну виплатити йому впродовж трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 6 тис. євро² компенсації за нематеріальні збитки і 1 тис. 760 євро за судові витрати.

² Компенсації, присуджені згідно з рішеннями Суду, мають бути сплачені у гривневому еквіваленті.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ГАРКАВИЙ проти України» від 18 лютого 2010 р. (заява № 25978/07)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF GARKAVYY v. UKRAINE of 18 February 2010 (Application no. 25978/07)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, зокрема:

ст. 5 (1) «Право на свободу та особисту недоторканність».

Обставини справи

30 березня 2004 р. Міський суд м. Прага (Чеська Республіка) визнав заявника у справі, громадянина України – Александра Леонідовіча Гаркавого – винним у вбивстві та незаконному володінні зброєю, засудив його до 14 років позбавлення волі та постановив депортувати його з Чеської Республіки. Суд вважав позивача утікачем, а тому вирішував справу за його відсутності. 8 вересня 2004 р. Верховний Суд підтримав рішення суду нижчої інстанції.

7 жовтня 2004 р. Міський суд видав ордер на арешт позивача. Заявник отримав копію рішення Міського суду м. Прага 19 квітня 2006 р.

Зі слів заявника, 27 квітня 2003 р. він повернувся з Чеської Республіки, де перебував як турист, і після того жив та працював в Україні.

28 січня 2006 р. працівники Управління по боротьбі з організованою злочинністю ГУМВС України в м. Києві заарештували заявника. Відповідно до листа від 17 лютого 2006 р., надісланого заступником голови зазначеного вище управління матері заявника, арешт відбувся за міжнародним ордером на арешт, виданим чеською владою. Однак, згідно з інформацією Уряду, арешт відбувся на підставі порушення заявником громадського порядку, а інформацію від Інтерполу було отримано 30 січня 2006 р.

30 січня 2006 р. Голосіївський районний суд м. Києва засудив заявника до п'яти днів адміністративного арешту за порушення громадського порядку та опір працівникам міліції.

7 лютого 2006 р. заявник постав перед районним судом, який вирішив ув'язнити його строком на 40 діб на підставі ордеру на арешт від 30 березня 2004 р.

14 березня 2006 р. районний суд подовжив строк ув'язнення позивача на тридцять діб.

20 березня 2006 р. Апеляційний суд м. Києва залишив рішення суду першої інстанції від 14 березня 2006 р. без змін.

11 березня 2006 р. Міністерство юстиції України одержало матеріали кримінальної справи від чеської сторони і передало їх до Верховного Суду України для вивчення, який, у свою чергу, направив їх до Апеляційного суду.

Відповідно до заяви Уряду, 14 квітня 2006 р. районний суд подовжив термін перебування заявника під арештом.

16 червня 2006 р. Апеляційний суд визнав, що рішення Міського суду м. Прага відповідає нормам українського законодавства і залишив його без змін.

14 липня 2006 р. адвокат позивача подав апеляцію на це рішення до Верховного Суду України.

12 грудня 2006 р. Верховний Суд України підтримав рішення Апеляційного суду.

13 травня 2007 р. заявник звернувся до Європейського суду з прав людини зі скаргою на незаконність його ув'язнення.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 5 (1) Конвенції і зобов'язав Україну виплатити заявнику впродовж трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 10 тис. євро компенсації за нематеріальні збитки.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ГУРИНЕНКО проти України» від 18 лютого 2010 р. (заява № 37246/04)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF GURYNNENKO v. UKRAINE of 18 February 2010 (Application no. 37246/04)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд».

Обставини справи

У 1987 р. заявник – Микола Оксентійович Гуриненко – постраждав внаслідок нещасного випадку на виробництві і був визнаний непрацездатним.

24 квітня 1997 р. заявник подав позов до Соснівського районного суду м. Черкаси проти Черкаського обласного відділення Державного фонду соціального страхування, Черкаської профспілки працівників торгівлі, громадського харчування та послуг, а також Черкаської кооперативної асоціації, вимагаючи компенсації збитків, завданих йому внаслідок нещасного випадку. Заявник, крім того, вимагав внесення змін до записів про його трудову діяльність.

8 липня 1997 р. справу було передано до Придніпровського районного суду м. Черкаси (суд першої інстанції).

11 грудня 2002 р. суд першої інстанції частково задовольнив позов заявника, а 27 січня 2003 р. ухвалив додаткове рішення, яким решту скарг залишено без розгляду.

18 квітня 2003 р. апеляційний суд Черкаської області скасував рішення від 11 грудня 2002 р. та 27 січня 2003 р. і передав справу до суду першої інстанції для повторного розгляду.

16 квітня 2004 р. суд першої інстанції ухвалив рішення не на користь заявника.

8 липня 2004 р. апеляційний суд Черкаської області підтримав вказане рішення.

Заявник подав касаційну скаргу до Верховного Суду України щодо рішень від 16 квітня 2004 р. та 8 липня 2004 р. 22 грудня 2005 р. Верховний Суд України відхилив скаргу заявника.

Наступні звернення заявника про перегляд рішень від 16 квітня 2004 р., 8 липня 2004 р. та 22 грудня 2005 р. були відхилені національними судами як безпідставні.

У жовтні 2001 р. заявник подав позов проти Федерації професійних спілок Черкаської області за відмову працевлаштувати його. 3 липня 2003 р. Соснівський районний суд м. Черкаси ухвалив рішення не на користь заявника. 28 жовтня 2003 р. Апеляційний суд Черкаської області підтримав вказане рішення. 6 квітня 2004 р. Верховний Суд підтримав рішення судів нижчої інстанції. Пізніше заявник безуспішно вимагав порушити кримінальну справу проти судді Соснівського районного суду м. Черкаси.

У лютому 2006 р. заявник подав позов до Соснівського районного суду м. Черкаси проти голови Черкаського обласного відділення Державного фонду соціального страхування гр. Д.

10 квітня 2007 р. суд частково задовольнив позов заявника. 24 листопада 2008 р. Київський апеляційний адміністративний суд підтримав вказане рішення.

У 2008 р. та 2009 р. заявник також подавав декілька адміністративних позовів, оскаржуючи дії суддів, що займалися розглядом його справи, але вони були відхилені.

8 жовтня 2004 р. заявник звернувся до Європейського суду з прав людини зі скаргою, зокрема, на тривалість розгляду його справи.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) Конвенції, відхиливши решту скарг, і зобов'язав Україну виплатити заявнику впродовж трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 1 тис. 600 євро компенсації за нематеріальні збитки та 30 євро за судові витрати.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ЄЛЕНА ІВАНОВА проти України» від 18 лютого 2010 р. (заява № 4640/04)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF YELENA IVANOVA v. UKRAINE of 18 February 2010 (Application no. 4640/04)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд».

Обставини справи

Заявницею у справі виступила Єлена Ніколаєвна Іванова, 1957 р. н., яка проживає у м. Горлівка. Вона була одружена з гр. С. Д., і вони мешкали у квартирі чоловіка. 18 червня 1998 р. гр. С. Д. подарував цю квартиру заявниці.

Відповідно до письмових зобов'язань, гр. С. Д. повинен був сплатити борги гр. К. А. та С. Н. Вони звернулися зі скаргою на невиконання зобов'язань до Центрально-Міського районного суду м. Горлівка, у зв'язку з чим було порушено виконавче провадження.

4 січня 1999 р. гр. С. Д. подав скаргу до районного суду, щоб анулювати дарчу. 7 лютого 2000 р. суд наклав арешт на квартиру.

1 березня 2000 р. суд анулював дарчу, 29 травня 2000 р. Донецький обласний суд (з червня 2001 р. Донецький обласний апеляційний суд) підтримав це рішення.

2 квітня 2001 р. на клопотання гр. С. Д. районний суд зняв арешт з квартири, зважаючи на те, що рішення від 1 березня 2000 р. стало остаточним. Заявниця подала апеляцію.

9 липня 2001 р. апеляційний суд скасував рішення від 2 квітня 2001 р. і передав справу на повторний розгляд. 5 листопада 2001 р. районний суд зняв арешт з квартири. 24 березня 2003 р. Верховний Суд України відхилив скарги заявниці на рішення від 1 березня та 29 травня 2000 р.

3 серпня 2000 р. заявниця звернулася до районного суду для визнання її права власності на частину квартири.

Відповідно до рішення від 7 жовтня 1998 р. квартиру було виставлено на аукціон, однак не продано. 28 травня 2001 р.

державна виконавча служба вирішила передати права власності на квартиру гр. К. А. та гр. С. Н. у рахунок погашення боргів. 12 червня 2001 р. факт передачі було нотаріально засвідчено.

24 лютого 2004 р. скаргу заявниці від 3 серпня 2000 р. було відхилено. 14 жовтня 2004 р. апеляційний суд відправив справу на повторний розгляд. 17 серпня 2005 р. районний суд відхилив скарги заявниці. 17 березня 2006 р., у зв'язку з апеляцією заявниці, справу було передано на повторний розгляд. Провадження досі триває.

13 січня 2004 р. заявниця звернулася зі скаргою до Європейського суду з прав людини, зокрема, на тривалість розгляду її справи у суді.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) Конвенції і зобов'язав Україну виплатити заявниці впродовж трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 3 тис. 200 євро компенсації за нематеріальні збитки.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «МИКУЛИН проти України» від 18 лютого 2010 р. (заява № 35187/04)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF MYKULYN v. UKRAINE of 18 February 2010 (Application no. 35187/04)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд».

Обставини справи

Заявник у справі – Іван Михайлович Микулин – та гр. Л. мали спільне право власності на нерухоме майно: земельну ділянку, будинок, гараж, колодязь та огорожу.

4 січня 1995 р. заявник подав позов проти гр. Л. до Богородчанського районного суду для поділу нерухомого майна.

18 січня 1995 р. гр. Л. подав зустрічний позов про виділення йому більшої частини нерухомості. У той самий день суд об'єднав провадження.

12 квітня 1995 р. відповідно до розпорядження заступника голови Івано-Франківського обласного суду, справу було передано до Тисменицького суду.

16 червня 1999 р. суд частково задовольнив позов заявника. 4 січня 2000 р. Івано-Франківський обласний суд підтримав рішення суду від 16 червня 1999 р. Рішення стало остаточним.

14 липня 2000 р. відповідно до протесту голови Івано-Франківського обласного суду Президія Івано-Франківського обласного суду скасувала судові рішення від 16 червня 1999 р. і передала справу до Тисменицького районного суду для повторного розгляду.

29 червня 2005 р. відповідно до розпорядження Івано-Франківського апеляційного обласного суду справу було передано до Галицького суду.

8 квітня 2008 р. Галицький суд частково задовольнив позови заявника та гр. Л. Додатковим рішенням від 6 травня 2008 р. Галицький суд зобов'язав заявника відшкодувати гр. Л. судові витрати.

30 вересня 2008 р. Івано-Франківський обласний апеляційний суд підтримав попереднє рішення. 10 березня 2009 р. Верховний Суд України підтримав рішення судів нижчої інстанції.

20 вересня 2004 р. заявник звернувся до Європейського суду з прав людини зі скаргою, зокрема, на тривалість розгляду його справи.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) Конвенції, відхиливши решту скарг, і зобов'язав Україну виплатити заявнику впродовж трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 4 тис. євро компенсації за нематеріальні збитки.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «МИРОНЕНКО проти України» від 18 лютого 2010 р. (заява № 15938/02)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF MYRONENKO v. UKRAINE of 18 February 2010 (Application no. 15938/02)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, зокрема:

ст. 2 «Право на життя».

Обставини справи

Заявниця у справі – Катерина Степанівна Мироненко – народилася у 1938 р. і проживає у м. Лозова Харківської області.

10 липня 1998 р. сина заявниці гр. Ю. М. знайшли мертвим у будинку, в якому він жив один.

10 та 11 липня 1998 р. міліція допитала родичів, сусідів та друзів загиблого. Згідно зі свідченнями гр. Ю. М. не мав ні з ким поганих відносин. За словами заявниці, інспекція на місці не проводилася.

11 липня 1998 р. було зроблено розтин тіла загиблого. Судово-медична експертиза встановила, що гр. Ю. М. помер внаслідок черепно-мозкової травми, спричиненої ударом по голові важким предметом, або травми внаслідок падіння. Інших тілесних ушкоджень виявлено не було. 17 липня 1998 р., відповідно до проведеної експертизи, слідчий С. відмовився порушувати кримінальну справу.

Однак 5 жовтня 1998 р. кримінальну справу було порушено відповідно до інформації, наданої заявницею, другим її сином та іншими особами, які засвідчили, що у вечір, коли загинув гр. Ю. М., у нього вдома була вечірка, на якій двоє з гостей – гр. З та гр. К – його сильно побили.

Гр. З. та гр. К. було заарештовано, свідків допитано та призначено проведення повторної медичної експертизи. 29 грудня 1998 р. медична експертиза підтвердила попередні результати, а свідки відмовилися від інформації, яку вони надали щодо вечора 8 липня 1998 р. Зважаючи на це, гр. З. та гр. К. було звільнено.

26 березня 1999 р. кримінальну справу було закрито за відсутністю доказів злочину.

Трьома листами від 19 квітня, 30 червня та 29 вересня 1999 р. Харківська обласна прокуратура підтвердила, що слідство проводилося інспектором С. неналежно і не було завершене, а тому його було покарано.

1 листопада 1999 р. рішення закрити кримінальну справу було скасовано. Заявниця подала скаргу на те, що не було допитано міліціонерів, які першими прибули на місце злочину. Було призначено проведення реконструкції обставин з гр. К, який останнім бачив гр. Ю. М. живим.

Додаткова медична експертиза від 11 лютого 2000 р. засвідчила, що травма, від якої помер гр. Ю. М., не могла бути спричинена падінням з висоти власного росту, а експертиза від 27 лютого 2001 р. довела, що травму було нанесено кількома ударами тупим предметом.

Листом від 17 листопада 2003 р. голова Харківського слідчого управління повідомив заявниці про те, що слідчі С. та Д., які займалися розслідуванням справи, покарані за відкладення та поспішне завершення кримінального провадження.

9 вересня 2005 р. було призначено додаткове розслідування, провадження у справі досі триває.

3 квітня 2001 р. заявниця звернулася до Європейського суду з прав людини зі скаргою, зокрема, на неефективність судового розслідування.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 2 Конвенції і зобов'язав Україну виплатити заявниці впродовж трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 8 тис. євро компенсації за нематеріальні збитки.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «НІКІФОРЕНКО проти України» від 18 лютого 2010 р. (заява № 14613/03)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF NIKIFORENKO v. UKRAINE of 18 February 2010 (Application no. 14613/03)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод і протоколів до неї, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд»;

ст. 13 «Право на ефективний засіб правового захисту»;

ст. 2 «Свобода пересування» Протоколу 4.

Обставини справи

11 листопада 1997 р. заявниця у справі – Людмила Васильевна Нікіфоренко – увірвалася до помешкання гр. М. та забрала велосипед, що належав її колишньому чоловікові.

18 листопада 1997 р. гр. М. подала скаргу до Свердловської районної прокуратури, яка, своєю чергою, відкрила кримінальну справу за звинуваченням заявниці в крадіжці зі зломом.

5 січня 1998 р. проти заявниці було висунуте обвинувачення у крадіжці зі зломом і цього самого дня її відпустили під підписку про невиїзд.

Кримінальне провадження проти заявниці тривало до 21 березня 2009 р. і було закрито за відсутністю доказів злочину. При цьому підписку про невиїзд було скасовано лише 22 жовтня 2008 р.

Упродовж терміну розгляду справи заявниці кілька разів дозволялося виїжджати за кордон для відвідування родичів, а кілька разів вона робила це без дозволу.

21 лютого 2003 р. заявниця звернулася до Європейського суду з прав людини зі скаргою на порушення її права на справедливий судовий розгляд та свободу пересування.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) та 13 Конвенції, а також ст. 2 Протоколу 4 до неї і зобов'язав Україну виплатити заявниці впродовж трьох місяців з дати набуття цим

рішенням статусу офіційного 5 тис. 200 євро компенсації за нематеріальні збитки.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ПРЕКРАСНИЙ проти України» від 18 лютого 2010 р. (заява № 33697/04)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF PREKRASNYY v. UKRAINE of 18 February 2010 (Application no. 33697/04)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд»;
ст. 1 «Захист права власності» Протоколу 1.

Обставини справи

Заявник у справі – Пьотр Федотовіч Прекрасний – був власником кількох підземних гаражів. 13 вересня 1995 р. він уклав договір з ВАТ «Аліма-К», згідно з яким компанія повинна була побудувати два офісні будинки над гаражами.

25 вересня 1998 р. заявник подав скаргу до Ялтинського міського суду проти компанії у зв'язку з невиконанням нею своїх зобов'язань за договором. Він вимагав від суду визнати угоду недійсною, зобов'язати компанію знищити незавершені будівлі, а також виплатити йому компенсацію за матеріальні та нематеріальні збитки. 7 червня 1999 р. суд частково задовольнив скаргу заявника і рішення стало остаточним.

22 жовтня 1999 р., після подання протесту прокурором Автономної Республіки Крим, Президія Верховного Суду АР Крим скасувала рішення від 7 червня 1999 р. і направила справу на повторний розгляд до суду першої інстанції.

11 грудня 2000 р. суд виніс рішення не на користь заявника, а 15 грудня 2000 р. ухвалив додаткове рішення у справі.

19 лютого 2001 р. заявник подав ще одну скаргу проти компанії, вимагаючи, аби йому не заважали користуватися гаражами. Своєю чергою, 20 березня 2001 р. компанія звернулася до суду за розподілом майна та отриманням права власності на половину майна.

20 квітня 2001 р. Президія Верховного Суду АР Крим скасувала рішення від 11 грудня та 15 грудня 2000 р. і направила справу на повторний розгляд. 30 липня 2001 р. Ялтинський суд об'єднав провадження у справі.

28 травня 2002 р. Ялтинський міський суд відхилив скаргу заявника і частково задовольнив скаргу компанії. 16 вересня 2002 р. Апеляційний суд АР Крим підтримав це рішення. 19 травня 2004 р. Верховний Суд АР Крим скасував рішення судів нижчої інстанції і направив справу на повторний розгляд.

Рішенням від 31 січня 2006 р. суд ухвалив рішення у справі не на користь заявника, частково задовольнив скаргу компанії і визнав її право користуватися половиною майна. Додатковим рішенням від 26 січня 2007 р. суд задовольнив скаргу компанії про право власності на частину спірного майна та відхилив скаргу заявника про компенсацію за матеріальні збитки.

24 квітня 2007 р. Апеляційний суд АР Крим підтримав рішення від 31 січня 2006 р. Водночас суд відхилив скаргу компанії щодо права власності, проте в іншому підтримав рішення від 26 січня 2007 р.

25 березня 2009 р. Верховний Суд АР Крим скасував рішення від 31 січня 2006 р. у частині про право компанії використовувати спірне майно, підтримавши решту рішень судів нижчої інстанції.

5 вересня 2004 р. заявник звернувся до Європейського суду з прав людини зі скаргою, зокрема, на порушення його права на справедливий судовий розгляд.

Рішення суду

Суд одноставно визнав порушення положень ст. 6 (1) Конвенції, відхиливши решту скарг, і зобов'язав Україну виплатити заявнику впродовж трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 2 тис. 400 євро компенсації за нематеріальні збитки.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ПУЗАН проти України» від 18 лютого 2010 р. (заява № 51243/08)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF PUZAN v. UKRAINE of 18 February 2010 (Application no. 51243/08)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, зокрема:

ст. 3 «Заборона катування»;

ст. 5 «Право на свободу та особисту недоторканність»;

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд»;

ст. 13 «Право на ефективний засіб правового захисту».

Обставини справи

1 квітня 2006 р. Совецькій районний відділ міліції м. Мінськ розпочав кримінальне провадження проти заявника – Дмитрія Петровича Пузана – за незаконну купівлю психотропних речовин. Крім того, його двічі притягували до відповідальності за злочини, пов'язані із наркотиками згідно із законодавством Беларусі, та останнє покарання заявник відбував у 2004 р. саме в цій країні.

12 червня 2006 р. відповідні органи Беларусі видали міжнародний ордер на арешт заявника.

29 вересня 2008 р. голова Совецького районного відділу міліції м. Мінськ подав запит до Кримського управління МВС України щодо затримання та екстрадиції заявника; того самого дня його було заарештовано.

30 вересня 2008 р. Железнодорожний районний суд Сімферополя постановив затримати заявника на 40 діб.

7 листопада 2008 р. Генеральна прокуратура заявила, що рішення про екстрадицію заявника не буде прийнято до розгляду його справи судом. Цього самого дня суд постановив взяти заявника під варту, не вказавши жодних часових рамок такого затримання.

Заявник і досі перебуває у Сімферопольському слідчому ізоляторі, очікуючи екстрадиції до Беларусі.

27 жовтня 2008 р. заявник звернувся до Європейського суду з прав людини зі скаргою на порушення його права на свободу та особисту недоторканність.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 5 (1) та (4) Конвенції, визнавши скарги за іншими статтями неприйнятними. Суд також встановив, що Україна не виконує свої зобов'язання за ст. 34 Конвенції і зобов'язав її виплатити заявнику впродовж трьох місяців з дати набуття цим рішенням статусу офіційного 5 тис. євро компенсації за нематеріальні збитки та 523 євро за судові витрати.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «РОСТУНОВА проти України» від 18 лютого 2010 р. (заява № 20165/04)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF ROSTUNOVA v. UKRAINE of 18 February 2010 (Application no. 20165/04)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд».

Обставини справи

Заявниця у справі – Людмила Алексеевна Ростунова – народилася у 1951 р. та проживає в Києві.

15 листопада 2000 р. заявниця подала позов до Подільського районного суду м. Києва проти приватної клініки «Доктор Айболіт» з вимогою компенсувати матеріальні та нематеріальні збитки, яких вона зазнала внаслідок неналежного медичного обслуговування. Гр. С., лікар, який проводив обстеження заявниці, виступив у судовому процесі третьою стороною.

14 грудня 2000 р. суд призначив проведення незалежної експертизи, яку було завершено в липні 2001 р.

26 вересня 2001 р. гр. С. подав зустрічний позов проти заявниці із вимогою компенсувати збитки, завдані його репутації. У невстановлений час позов було відокремлено від провадження.

30 квітня 2002 р. суд ухвалив рішення проти заявниці.

23 вересня 2002 р. Апеляційний суд м. Києва скасував рішення від 30 квітня 2002 р. і передав справу на повторний розгляд.

21 листопада 2002 р. заявниця подала до суду клопотання про залучення до справи приватної клініки «Кебот» як співвідповідача. У невстановлений час вказане клопотання було задоволено.

3 липня 2003 р. Подільський районний суд м. Києва відмовився розглядати скаргу заявниці, оскільки вона не з'явилася до суду. 11 вересня 2003 р. апеляційний суд підтримав це рішення.

1 червня 2005 р. Верховний Суд України скасував судові рішення, ухвалені 3 липня та 11 вересня 2003 р., і передав справу на повторний розгляд до Подільського районного суду м. Києва.

11 травня 2007 р. Подільський районний суд м. Києва відхилив вимоги заявниці як необґрунтовані.

11 червня 2007 р. заявниця подала апеляційну скаргу. 19 березня 2009 р. Апеляційний суд підтримав рішення від 11 травня 2007 р.

7 серпня 2009 р. Верховний Суд України відхилив касаційну скаргу заявниці як необґрунтовану.

Заявниця тричі уточнювала позовні вимоги. З 35-и судових засідань, проведених протягом процесу, 22 відклалися з різних причин. Загалом провадження у справі тривало вісім років і дев'ять місяців.

16 травня 2004 р. заявниця звернулася до Європейського суду з прав людини зі скаргою, зокрема, на тривалість розгляду її справи у національних судах.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) Конвенції, відхиливши решту скарг, і зобов'язав Україну виплатити заявниці впродовж трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 1 тис. 600 євро компенсації за нематеріальні збитки.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «УДОВІК проти України» від 18 лютого 2010 р. (заява № 39855/04)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF UDOVIK v. UKRAINE of 18 February 2010 (Application no. 39855/04)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд».

Обставини справи

1 червня 2000 р. сина заявниці у справі – Вери Єфремовни Удовік – було забито до смерті. 8 червня 2000 р. прокуратура відкрила, а 29 грудня 2000 р. передала до суду кримінальну справу по цьому факту.

11 грудня 2003 р. заявниця подала цивільний позов проти обвинувачених громадян М., Д., З., Ц. щодо компенсації, а 21 лютого 2003 р. доповнила його і збільшила суму компенсації.

19 червня 2009 р. Староміський районний суд м. Вінниця виніс рішення у цій справі а 20 серпня 2009 р. Вінницький обласний апеляційний суд залишив у силі рішення суду першої інстанції.

За час розгляду справи було проведено дві патологоанатомічні експертизи, а слухання переносилися 25 разів через неявку адвокатів захисту та свідків та чотири рази – через неявку позивача та адвокатів захисту. Загалом судовий розгляд у справі тривав шість з половиною років.

18 лютого 2010 р. заявниця у справі звернулася до Європейського суду з прав людини зі скаргою на тривалість розгляду її справи у національному суді.

Рішення Суду

Суд одностайно визнав факт порушення ст. 6 (1) Конвенції, відхиливши решту скарг, та зобов'язав Україну виплатити заявниці впродовж трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 1 тис. 400 євро компенсації за нематеріальні збитки.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ХАЛАК проти України» від 18 лютого 2010 р. (заява № 39028/04)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF KHALAK v. Ukraine of 18 February 2010 (Application no. 39028/04)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий суд»;

ст. 13 «Право на ефективний засіб правового захисту».

Обставини справи

У жовтні 1994 р. гр. В. завдав тілесних ушкоджень заявниці у справі – Ярославі Степанівні Халак. Проти нього було порушено кримінальну справу, під час розгляду якої заявниця звернулася за компенсацією за завдану їй шкоду.

8 грудня 1995 р. Богородчанський районний суд визнав гр. В. винним у нанесенні тілесних ушкоджень заявниці та зобов'язав його сплатити їй 8 млн карбованців компенсації.

10 січня 1996 р. суд Івано-Франківської області анулював частину рішення, яка стосувалася вимоги заявниці виплатити їй компенсацію, і направив цю частину справи на повторний розгляд.

У період з 10 січня 1996 р. до 10 вересня 1997 р. суди першої та апеляційної інстанцій двічі переглядали справу. Пізніше заявниця також зверталася до суду першої інстанції з проханням призупинити розгляд справи з січня до лютого 1998 р. за станом її здоров'я. 29 вересня 1997 р. суд задовольнив її клопотання.

У жовтні 1998 р. розгляд справи було поновлено.

19 листопада 1998 р. Тисменицький районний суд, на розгляд якого було передано справу, призначив судову експертизу для визначення ступеня тяжкості нанесених заявниці тілесних ушкоджень. Експертизу було завершено 2 лютого 1999 р.

8 лютого 2002 р. суд частково задовольнив вимогу заявниці і постановив виплатити їй 22 тис. 316 грн компенсації за витрати на лікування, втрату заробітку, оплату юридичних послуг та нематеріальні збитки.

28 травня 2002 р. Апеляційний суд Івано-Франківської області змінив зазначене вище рішення та зменшив суму компенсації до 9 тис. 315 грн.

У червні 2002 р. заявниця та гр. В. подали касаційні скарги. Суд декілька разів розглядав питання щодо прийнятності касаційної скарги гр. В., а 24 квітня 2003 р. справу було передано на розгляд Верховного Суду України.

4 червня 2004 р. Верховний Суд України відхилив касаційні скарги, подані заявницею та гр. В., як необґрунтовані.

Відповідно до інформації, наданої Урядом, рішення від 8 лютого 2002 р. (із доповненнями, внесеними рішенням від 28 травня 2002 р.) було виконано у повній мірі до кінця 2004 р.

У ході розгляду справи дев'ять судових засідань було відкладено на прохання заявниці або через її неявку, чотири – через неявку обох сторін і одне – через відсутність судді.

22 жовтня 2004 р. заявниця звернулася до Європейського суду з прав людини зі скаргою, зокрема, на тривалість розгляду її справи у національному суді.

Рішення Суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) Конвенції, відхиливши решту скарг, та зобов'язав Україну виплатити заявниці впродовж трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 600 євро компенсації за нематеріальні збитки.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ЧЕСНЯК проти України» від 18 лютого 2010 р. (заява № 1809/03)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF CHESNYAK v. UKRAINE of 18 February 2010 (Application no. 1809/03)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд».

Обставини справи

9 березня 1998 р. було порушено кримінальну справу проти заявника у справі – Федора Федоровича Чесняка – у зв'язку із виявленням декількох фактів контрабанди товарів в Україну.

У період з 9 березня 1998 р. до 22 березня 1998 р. на тій самій підставі було порушено кримінальні справи проти гр. Т., гр. К. та чотирьох інших осіб.

8 травня 1998 р. заявник дав підписку про невиїзд.

30 липня 1998 р. заявника заарештували, коли він перебував на лікуванні, а 28 серпня 1998 р. – перевели з лікарні до в'язниці.

11 серпня 1998 р. провадження у справі заявника та гр. Т. і гр. К. були об'єднані.

12 травня 1999 р. Запорізький обласний суд засудив заявника до позбавлення волі строком на п'ять років та шість місяців.

16 вересня 1999 р. Верховний Суд України скасував це рішення та направив справу на новий судовий розгляд до Запорізького обласного суду.

16 березня 2000 р. Запорізький обласний суд засудив заявника до ув'язнення строком на один рік, сім місяців та шістнадцять днів. Оскільки заявник перебував під вартою протягом еквівалентного строку, було вирішено, що він вже відбув покарання, та його було звільнено під підписку про невиїзд.

1 червня 2000 р. Верховний Суд України скасував рішення від 16 березня 2000 р. та відправив справу для подальшого розгляду, який було завершено 25 грудня 2000 р.

15 жовтня 2001 р. Ленінський районний суд м. Запоріжжя засудив заявника до двох років ув'язнення, однак його було звільнено на підставі закону про амністію під підписку про невиїзд.

10 грудня 2001 р. Апеляційний суд Запорізької області залишив вказане рішення без змін.

8 жовтня 2002 р. Верховний Суд України скасував рішення від 10 грудня 2001 р. і направив справу до апеляційного суду на повторний розгляд.

18 грудня 2002 р. Апеляційний суд Запорізької області скасував рішення від 15 жовтня 2001 р. і направив справу на новий розгляд.

24 вересня 2003 р. Ленінський районний суд м. Запоріжжя заклав кримінальну справу проти заявника, оскільки закінчився строк давності обвинувачення. 16 лютого 2004 р. та 17 травня 2005 р. Апеляційний суд Запорізької області та Верховний Суд України відповідно підтримали зазначене рішення.

11 листопада 2002 р. заявник звернувся до Європейського суду з прав людини зі скаргою, зокрема, на тривалість розгляду його справи у національних судах.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) Конвенції, відхиливши решту скарг.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ЧУБАКОВА проти України» від 18 лютого 2010 р. (заява № 17674/05)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF CHUBAKOVA v. UKRAINE of 18 February 2010 (Application no. 17674/05)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, зокрема:

ст. 6 (1) «Право на справедливий судовий розгляд».

Обставини справи

У січні 1999 р. заявниця у справі – Ніна Георгіївна Чубакова – звернулася до Корабельного районного суду м. Миколаїв з позовом проти кількох компаній – правонаступниць її колишнього роботодавця, вимагаючи компенсації за шкоду, завдану її здоров'ю на роботі.

11 квітня 2005 р. суд припинив провадження проти відповідачів та постановив Фонду соціального страхування здійснювати заявниці певні щомісячні страхові виплати з їх подальшим перерахунком.

20 жовтня 2005 р. Апеляційний суд Миколаївської області частково змінив зазначене рішення, збільшивши суми щорічних страхових виплат, і постановив Фонду соціального страхування виплатити заявниці певні суми заборгованості.

4 січня 2006 р. заявниця подала касаційну скаргу до Верховного Суду України, який передав її до Апеляційного суду Херсонської області. Останній, діючи як касаційна інстанція, 26 листопада 2007 р. відхилив скаргу заявниці як необґрунтовану.

До Європейського суду з прав людини заявниця звернулася зі скаргою на тривалий судовий розгляд у її справі.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 6 (1) Конвенції і зобов'язав Україну виплатити заявниці впродовж трьох місяців з дати набуття цим рішенням статусу офіційного 2 тис. 100 євро компенсації за нематеріальний збиток.

Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ШАЛІМОВ проти України» від 4 березня 2010 р. (заява № 20808/02)

Judgment of the European Court of Human Rights in CASE OF SHALIMOV v. UKRAINE of 4 March 2010 (Application no. 20808/02)

Заява про порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, зокрема:

ст. 5 (3) та (4) «Право на свободу та особисту недоторканність»;

ст. 6 (1), (3)(с) та (d) «Право на справедливий судовий розгляд»;

ст. 8 «Право на повагу до приватного і сімейного життя»;

ст. 13 «Право на ефективний засіб правового захисту».

Обставини справи

Заявник у справі – Сергій Васильєвич Шалімов – на момент ухвалення рішення у справі перебував в ув'язненні.

Відповідно до слів заявника 26 жовтня 1998 р. він знайшов малокаліберну гвинтівку і патрони. Він перевіряв, чи працює зброя, і спробував стріляти. На той момент з ним був його друг гр. Т. Заявник відійшов на деякий час і зустрів двох незнайомих, як пізніше було встановлено гр. Е. та гр. Д., які нібито поводитися агресивно. Відповідно до тверджень заявника у руці одного з

незнайомців був предмет, схожий на пістолет. Заявник, злякавшись за своє життя, вистрілив в одного з незнайомців з метою самооборони і пішов геть. Він приєднався до гр. Т., який чекав на нього, і сказав йому, що стріляв у воду в річці. Пізніше того самого дня заявник від'єднав затвор від гвинтівки і викинув обидва предмети у річку.

27 жовтня 1998 р. гр. Е. та гр. Д. було знайдено мертвими, за фактом чого було відкрито кримінальну справу.

30 жовтня 1998 р. заявника заарештували за підозрою у вбивстві гр. Е. та гр. Д. Заявник зізнався, що він стріляв у гр. Д. з метою самооборони.

31 жовтня 1998 р. слідчий прокурор З. провів реконструкцію подій і зробив відеозапис. Звернення заявника про надання йому адвоката на час проведення реконструкції подій було відхилене прокурором.

2 листопада 1998 р. прокурор м. Єнакієве віддав розпорядження про утримання заявника під арештом до суду на тій підставі, що він підозрюється у здійсненні злочину, який карається ув'язненням, а також через можливість спроби втечі. Термін перебування заявника під арештом подовжувався декілька разів без пояснення причин.

4 листопада 1998 р. заявнику було надано адвоката.

З 2 листопада 1998 р. до 27 квітня 1999 р. під час розслідування було проведено декілька судових експертиз та допитано свідків. 1 липня 1999 р. було висунуто обвинувачення, і справу передано до Донецького апеляційного суду.

15 липня 1999 р. розпочався розгляд справи заявника у суді. Донецький суд вирішив залишити заявника під арештом.

10 грудня 1999 р. суд призначив проведення ще двох додаткових експертиз.

1 березня 2001 р. судові слухання було поновлено. Весь цей час заявник залишався під арештом.

У вересні 2001 р. заступник голови Донецького апеляційного суду, у відповідь на скаргу заявника, повідомив його, що він зможе бачитися з родиною після ухвалення рішення в його справі.

21 січня 2002 р. Донецький суд вирішив продовжити розслідування.

24 вересня 2002 р. Донецький суд визнав заявника винним у вбивстві двох осіб з хуліганських мотивів і засудив його до 15 років ув'язнення. Заявник подав апеляцію.

Донецький суд окремих рішенням також вказав на процедурні порушення прокурора З., внаслідок чого його було притягнуто до дисциплінарної відповідальності.

2 жовтня 2003 р. Верховний Суд України підтримав рішення Донецького суду від 24 вересня 2002 р.

8 травня 2002 р. заявник звернувся зі скаргою до Європейського суду з прав людини, зокрема, на тривалість перебування під арештом до суду та відсутність ефективних засобів правового захисту.

Рішення суду

Суд одностайно визнав порушення положень ст. 5 (3), ст. 6 (1), ст. 8, ст. 13 Конвенції, відхиливши решту скарг, і зобов'язав Україну виплатити заявнику впродовж трьох місяців з дати набуття цим Рішенням статусу офіційного 3 тис. євро компенсації за нематеріальні збитки. Крім того, суддя Калайд'єва винесла окреме рішення щодо порушення ст. 5 (4) Конвенції.

IV. РОЗВИТОК ДОКТРИНИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА

Кадрові зміни в Європейській Комісії

New EU Commission line up (euroactive, 14 January 2010)

Кінець 2009 р. для Європейського Союзу ознаменував завершення майже десятирічних конституційних дебатів щодо майбутнього Союзу. Його кульмінацією стало призначення 19 листопада 2009 р. першого Президента Європейської Ради та Високого представника Європейського Союзу із закордонних справ та безпекової політики.

При цьому кадрові зміни у Європейській Комісії було відкладено на 9 лютого 2010 р., попри те, що строк повноважень Комісії мав завершитися 31 жовтня 2009 р.

27 листопада 2009 р. переобраний Голова Комісії ЄС Жозе Мануель Баррозу представив склад своєї нової команди із 27-и Комісарів. Багато з них уже обіймали посади у попередній Комісії. Було запроваджено й три нові посади: Комісар, відповідальний за юстицію, основоположні права та громадянство; Комісар із внутрішніх справ; Комісар з питань клімату.

Нова Комісія, за словами Ж. Баррозу, відіграватиме вирішальну роль у відновленні Європи та побудові стабільної соціально-орієнтованої ринкової економіки. «Я сформував сильну Комісію, що відповідатиме новій ролі Європи, яка завдяки Лісабонському договору стала сильнішою, зокрема на міжнародній арені», – зазначив він.

У новому складі Європейської Комісії спостерігається справжня збалансованість представництва за географією, національністю, розмірами країни, політичними поглядами, статтю. Проте рівність гендерного представництва не є абсолютною, оскільки Комісарами призначено лише дев'ять жінок.

Іспанія виступає за спільну стратегію щодо електромобілів

Spain pushes for common strategy on electric cars (euobserver, 19 February 2010)

9 лютого 2010 р. міністри промислової політики держав – членів Європейського Союзу обговорили плани розробки спільної

стратегії щодо використання електромобілів, яка є новим проектом головування Іспанії.

Як відзначив міністр промислової політики Іспанії М. Себастьян, не буде перебільшенням сказати, що з ініціативи нового головування «сьогодні в Європі народився електромобіль». Водночас він погодився, що існує безліч невирішених питань, зокрема щодо відповідного юридичного забезпечення, легалізації, безпеки електромобілів тощо.

Плани держав – членів ЄС різняться, використовуються різні технології, тому Іспанія виступає за створення єдиної стратегії. Нова програма має увійти до економічної стратегії Європейського Союзу «Європа 2020», оскільки вона допоможе стабілізувати автомобільний сектор, стримає зростання безробіття та сприятиме виробництву відновлюваної енергії на внутрішньому ринку. Також Європейський Союз зможе конкурувати із виробниками електромобілів у Японії, Китаї та Сполучених Штатах.

«Це добре для гаманця громадян, добре для отримання прибутку та підтримки рівнів зайнятості у Європі, у цілому добре для Європи, а також у перспективі буде добре для захисту навколишнього середовища на всій планеті», – підкреслив М. Себастьян.

Однак не всі поділяють такі оптимістичні погляди. Зокрема, деякі представники від організацій, які виступають за захист довкілля, наголошують на тому, що електромобілі можуть навпаки збільшити викиди вуглецю в атмосферу, якщо вони не будуть обладнані відповідними електроенергетичними системами. Вони попереджають, що збільшення продажу електромобілів лише на 10% може призвести до збільшення нафтового споживання і, як наслідок, викидів вуглекислого газу на 20% у Європейському Союзі.

Нова ініціатива Європейського Союзу – «Атлантична стратегія»

EU Atlantic Strategy (euroactive, 19 February 2010)

Іспанське головування закликала до продовження співпраці між морськими державами Західної Європи за стратегією «Атлантична

дуга», яка може стати ще однією ініціативою у серії макро-регіональних проєктів в Європі.

Сьогодні у ЄС основними проєктами, спрямованими на розвиток водних акваторій, є стратегія ЄС щодо регіону Балтійського моря та Дунайська стратегія.

Іспанія за підтримки членів Європейського Парламенту з Центральної та Східної Європи висунула нову регіональну ініціативу співпраці – «Атлантичну дугу», що має сфокусуватися на захисті довкілля та біорозмаїття атлантичного узбережжя, а також посилити такі ключові сектори, як туризм, мореплавство, морські дослідження та інновації, екодіяльність, морський транспорт, рибальство, суднобудівництво та розвиток портів.

Стратегія поширюватиметься на атлантичні прибережні регіони Іспанії, Португалії, Франції, Британії та Північної Ірландії.

Іспанське головування в ЄС

The Spanish EU Presidency (euroactive, 23 February 2010)

З 1 січня до 30 червня 2010 р. головування у Європейському Союзі переходить до Іспанії. Вона буде діяти у тісній співпраці з двома іншими державами-членами – Бельгією та Угорщиною, які пізніше переберуть на себе її повноваження. Таким чином, утворилася нова трійка ЄС, яка визначатиме політику у найближчі півтора роки і забезпечить більшу узгодженість дій в управлінні ЄС.

Слід відзначити, що 1 грудня 2009 р. набрав чинності Лісабонський договір, а отже, головування Іспанії припадає на період істотних змін у координації роботи інституцій ЄС. Зокрема, у сфері зовнішніх відносин на природу головування вплине поява двох нових посад – Президента Європейської Ради та Високого представника Європейського Союзу із закордонних справ та безпекової політики.

Поряд із проблемами, пов'язаними з імплементацією Лісабонського договору, Іспанія має ряд завдань, які вимагають нагального вирішення, а саме: подолання економічної кризи, боротьба з безробіттям, гарантування громадських прав та забезпечення гендерної рівності, зовнішні відносини.

Пріоритетними напрямками діяльності головування Іспанії також визначені: посилення європейського простору свободи, безпеки та правосуддя, боротьба з тероризмом та перегляд політики ЄС у сфері міграції й надання притулку. Також реформи очікуються у політиці ЄС щодо так званих периферійних регіонів – Гваделупи, Французької Гвіани, Мартініки, Азорських, Канарських островів та Мадейри.

Іспанське головування перебрало естафету у вирішенні проблем, пов'язаних з глобальними змінами клімату. Зокрема, планується надавати активну підтримку впровадженню нових низьковуглецевих енергоефективних технологій.

Основними завданнями головування Іспанії визначено відновлення економіки та створення нових робочих місць, з огляду на фінансову кризу, яку зараз гостро відчувають ринки праці Європи. Зокрема, Іспанія реалізовуватиме стратегію щодо сталого зростання та створення робочих місць, яка має назву «Європа 2020», що замінила Лісабонський план дій, ухвалений 2000 р. Суть нової стратегії полягає в тому, щоб зробити Європу «розумнішим, зеленішим соціальним ринком».

Іспанія працюватиме також над зміцненням зовнішніх відносин Європейського Союзу. Зокрема, вона відігравала ключову роль у Середземноморському партнерстві та згодом у Союзі для Середземномор'я, а тому й надалі планує сприяти співробітництву ЄС з країнами цього регіону. Також Іспанія прагнучиме до посилення співпраці між ЄС та Латинською Америкою, особливо з Кубою.

Прем'єр-міністр Іспанії Хосе Луїс Родрігес Сапатеро відзначив: «існує чотири пріоритетних напрями для Іспанії та ЄС на світовій арені, по-перше, Латинська Америка – укладення договору про співробітництво на саміті Латинська Америка – ЄС; по-друге, Середземномор'я – реалізація проекту Союз Середземномор'я, по-третє, трансатлантичні відносини – відносини зі Сполученими Штатами, які ми повинні та можемо зміцнити під час Іспанського головування; і останнє – перегляд стратегічної угоди з Росією, яка є державою виняткового значення для підтримки стабільності та об'єднання Європи в широкому сенсі».

Пріоритетним лишається питання розширення ЄС. Зокрема, на порядку денному стоїть відповідь на заявку на членство Ісландії, а також Македонії через неврегульований конфлікт з Грецією щодо назви країни.

Депутати Європейського Парламенту виступають за подовження тривалості декретної відпустки

MEPs propose longer maternity leave (EUobserver, 24 February 2010)

23 лютого 2010 р. депутати Комітету з прав жінок і гендерної рівності Європейського Парламенту запропонували подовжити строк декретної оплачуваної відпустки жінкам з 14 до 20 тижнів, а також надати чоловікам два тижні декретної відпустки у державах – членах Європейського Союзу. Пропозиція викликала гостру критику з огляду на потенційні витрати, які позначаються на і так вкрай обмежених бюджетах європейських країн.

Початкова пропозиція Європейської Комісії – 18 тижнів відпустки – відображала середній показник у Європейському Союзі.

«Адекватна декретна відпустка – це право всіх матерів, а не лише тих, хто може її собі дозволити. Крім того, гарантія двох тижнів оплачуваної декретної відпустки чоловікам надасть їм чудову можливість відігравати активнішу роль у житті сім'ї», – зазначив іспанський депутат Р. Ромева.

Метою пропозиції є встановлення однакових норм для всіх 27 держав – членів ЄС та модернізація директиви ЄС про трудові права вагітних жінок-працівниць від 1992 р., згідно з якою сьогодні надається 14 тижнів декретної відпустки та виплачуються кошти не менш ніж за лікарняним у відповідній державі-члені.

Водночас пропозицію розкритикували за наголошення на визначній ролі матері у догляді за дитиною і применшенні ролі батька. Також деякі політики обвинуватили Комісію у виході за межі компетенції через створення додаткового фінансового навантаження на бюджет Союзу під час економічної кризи.

Зміцнення відносин ЄС з країнами Чорноморського регіону

EU eyes greater influence in Black Sea region (euroactive, 25 February 2010)

З приєднанням Болгарії та Румунії до ЄС у 2007 р. Чорноморський регіон став «європейським», так само як і Середземномор'я та Балтика. Він відіграє важливу роль у постачанні нафти й газу на європейський та світовий ринки.

Проте, незважаючи на шквал різноманітних ініціатив, спрямованих на розвиток зазначеного регіону, на думку експертів, вплив ЄС залишається у ньому незначним. Не всі країни регіону є членами Європейського Союзу, а тому подеколи відчувається брак єдності в їх діях та навіть негативне ставлення до втручання ЄС.

Сьогодні основними завданнями у регіоні є захист Чорного моря від забруднення та сприяння сталому й інтегрованому водокористуванню. Як зазначають експерти ЄС, вже розроблені відповідні інструменти для досягнення зазначених цілей.

Під час конференції, яка відбулася у Парижі 15-16 лютого 2010 р. під егідою Асамблеї європейських регіонів, було запропоновано, щоб ЄС поширив свій вплив на Чорноморський регіон, сприяючи впровадженню високих екологічних стандартів, зокрема політики сталого та інтегрованого управління водними ресурсами Чорного моря, оскільки район серйозно забруднений через інтенсивне мореплавання.

Учасники конференції закликали країни регіону відкласти в сторону власні геополітичні інтереси на користь інтегрованого та довготривалого співробітництва.

Щодо нового законодавства ЄС у газовій сфері

Draft EU gas regulation under Parliament scrutiny (18 March 2010, EurActiv)

Газовий конфлікт між Україною та Росією минулого року призвів до того, що держави-члени подали до Європейського Парламенту 614 пропозицій щодо внесення змін до чинного законодавства з цього питання.

Запропонований проект Регламенту передбачає спільну стратегію подолання криз, а також визначає превентивні заходи у випадку перебоїв у поставках газу.

Кожна держава держава-член повинна буде створити компетентний орган, що відповідатиме за моніторинг поставок газу, оцінку ризиків, розробку планів превентивних заходів та дій у разі надзвичайних ситуацій. Координатором діяльності таких органів буде виступати Європейська Комісія.

Разом з тим, текст проекту не враховує такі великі проекти, як будівництво газопроводу «Набукко» та розвиток енергетичної політики відповідно до Лісабонського договору. Головною метою цього проекту є лише покращення координації дій на випадок можливих перебоїв у поставках газу.

Науково-практичне видання

РЕФЕРАТИВНИЙ ОГЛЯД ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА

Випуск 17

*За загальною редакцією В. О. Зайчука,
Керівника Апарату Верховної Ради України,
академіка АПН України*

Випуск підготували:

Копиленко О. Л. (керівник), Зайчук О. В., Алямкін Р. В., Бардіна О. О.,
Висоцький В. О., Ворошилова І. В., Горькавий С. С., Журавський В. С.,
Коптева О. О., Мовчан Ю. В., Санченко А. Є., Українець Н. П.

Відповідальний за випуск

Білоусов Л. В.

Редактор

Мищак І. М.

Підписано до друку 25.04.2010.

Формат 60x90/16. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman.

Ум. друк. арк. 3,87. Обл.-вид. арк. 2,81.

Оригінал-макет підготовлено в
Інституті законодавства Верховної Ради України
04053, м. Київ, пров. Несторівський, 4.